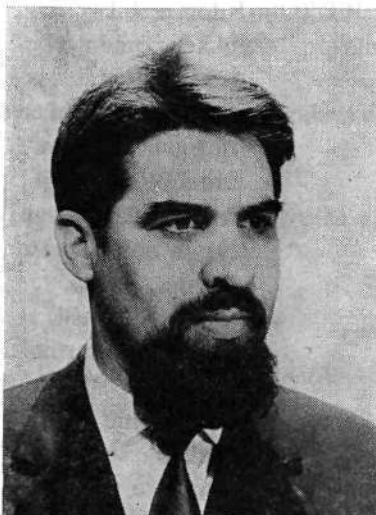

Svoj obraz išoč
(optika 1979—1980)

Ciril
Zlobec

VOJNA Bila je strašna stiska in temà,
strašna bližnjost vsega živega,
istega obraza čas in človek,
čas in človek brez obraza.

NAŠ DOLGI POHOD Vsa zatišja je preplaval hrup,
v zavetja udaril je vihar,
dom postal je past,
da bi ga branil, si ga moral zapustiti,
ne za sabo, pred seboj
si moral most porušiti,
če hotel si čez reko,
prehodna so bila samo brezpotja v noči,
kdor je z njih zašel na cesto,
grizel je temo v temnici,
pred visokim zidom štirioglatega dvorišča
ob zori (spoštovanje starih običajev)
z razpeto srajco soncu in strelom
nemo izkričal svoj upor.

Do konca dolgega pohoda,
vsak ves čas skoz brisan prostor
svojega življenja.

JEDRO Kdor je bil
in kdor ni bil,
ostal je:
vsak sam v sebi svetlo jedro.

Obroč,
ki bil tedaj je vanj ujet,
mu je določal tesno možnost
dihanja, utripa,
stiskal ga, dušil,
v privid nesmrtnosti ga vodil
skozi tisto strašno muko,
ko življenje
komajda še sope,
komaj še utripa,
bliže smrti kakor samo sebi.

Vsi zdaj krožimo okoli tega jedra,
vsak okoli svojega,
vsak okoli sebe samega,
edinega.

In nad ta davni ogenj sebe
iztezamo
premrle rōke in spomine.

Z BREGA Tudi nam,
ki smo drug drugemu
kos kruha, lačni, odlomili,
žejni si odstopali požirek vōde,
si z edino srajco, v zimi,
drug drugemu obvezovali rane
in vas, med jurišem, na begu,
pokopavali le ped pod zémlojo,
tudi nam ste že samo spomin,
morda samo še tam, na dnu, se srečamo,

že zdavnaj slepi za obraze,
gluhi za glasove,
pozabljivi za imena.

Le ko vzvalovi nam dno,
za vas, nenadno luč, grabeč se v stiski,
dvignemo se tik pod površino
in z brega,
zbrani na sobotnem pikniku,
veseli in žalostni
in malce zmedeni
v vaše in svoje obraze se zagledamo,
kopalci in utopljeni.

V KAPLJI ROSE Po vseh poteh, brezpotjih,
skoz vse dneve, leta,
v vse pretekle in prihodnje dobe,
v vsa otroštva, v vsa prijateljstva,
v vsa znanstva, v vse ljubezni
béžal sem iz sebe,
v zrna makova razsut, a v vsakem
z vso svinčeno težo
vsega svojega življenja
klecajoč, sopeč sem béžal,
v zadnjem zrnu, ko se je obroč že sklepal,
v kapljo rose se spremenil:

ko je bil obroč do kraja sklenjen
in je smrt do tal
vse živo pokosila v njem,
sem bil samo še vlaga v travi,
kužni lesk za uničujočo rjo
na njeni kosi.

**PARTIZANSKO
TIHOŽITJE** Teman od težkih sanj, na beli križ
razgaljenih križišč pribit,
pod žarometi jutra tehtal sem,
če bom imel dovolj življenja
do najbližjega večera,

ko so hiše spet postajale domovi
in je bil kos kruha,
zaupljivo položen h kozarcu vina,
najčistejše tihožitje.

OD KOD Šele zdaj se vidim vsèga,
TA ČUDEŽ? v obraz in v hrbet hkrati
kakor skozi krila kačjega pastirja.

Potem pa se nenadoma razlijem v noč.

V spanju, vidim spet,
na zémľjo uho pritiskam,
prisluškujem, glas zaslišim,
svojo smer uganem
in pričakam se na drugi strani
ob ustju v jutro,
ki mi vsakič, vidim, orosi oči
in vsakič, ko si jih pomanem,
novi dan me zmede,
strah z drhtečih ustnic, vidim,
si z dľanjo počasi brišem,
zberem se, v telo se vrnem,
vesel spet svoje sence,
ki se, vidim, kakor okrobat
že spet steguje v levo, desno,
izza hrbta predme skače,
ves čas nemo žuboreča
izpod mojih nog.

Dan in noč.

Noč in dan.

Od kod, si govorim, ta svetli čudež,
da ni ta vesela senca
kje obstala,
se umirila,
vzela zadnjo mero mojemu telesu?

DOMOVINA
(fragment)

sveto smo imenovali te,
ko se v tišino tvojih trav
kot tiha pota mravelj
mréžila je naša kri,
domovina,
hropli smo iz suhega tolmana smrti,
ko z oči si nam odstirala temò
z obrazom matere.

SVETLOBA SMRTI

Nemirni
od prevélikih bližin
drug drugega
bili smo kakor slepi gozd,
postavljen
za čuvarja lastnih senc
v razgaljeno planjavo sonca.

Ko se je, zdaj tu,
zdaj tam, na slepo
in vsakokrat znenada
zrušilo drevo, se je
v izpraznjeni lijak nad njim
kot blisk z višin
ulil
doneč
stebèr svetlobe

in kar naprej,
zdaj tu, zdaj tam,
vse bolj razredčeni,
vse bolj na gósto
padali smo, rasli,
svetla kolonada,
v sončno katedralo.

Iz nje
ne bomo več prišli,
častilci in objokovalci

vélikih bližin
drug drugega,
svetloba smrti.

NEKA MLADOST Zunaj nas stoji
 vse višja,
 zmerom lepša,
 hladna,
iz mrtve gmote kamna izklesana,
a še zmerom vsa iz našega življenja,
vsa iz našega drhtečega mesa
izrezana,
iz naših ran odtekajoča.

Brez sramu,
nič več izza grmovja
kakor starci na Suzano,
s čistim poželenjem glejmo vanjo,
golo, lepo,
v živi vodi časa
okopano mladost,
ki ni več naša,
a naša je bila.

Zunaj nas stoji
 in vso
jo kmalu bomo videli le še od daleč.

Po božje kmalu bomo jo častili.

MORDA Hodite. Vse od takrat
samo še hodite,
nikoli se ne ustavite,
nikjer obrnete,
od nikoder se ne vračate,
le pred daljavami,
pred vsakršno daljavo
vas znenada zmanjka,
ni vas več, ker ste spet tu,
spet vsa bližina,

spet začetek, iz oči
 ste nam spet kápnili na pot
 in hodite, samo še hodite,
 od vetrov morda,
 od dežja,
 od sonca,
 od noči morda
 megličasto zaobljeni,
 brezglasni,
 brez ostrin,
 morda
 samo še čas,

samo še
 čas.

ČAS Po zračnih, črnih ploščah
 (mesečino v noč)
 ves svoj spomin na vas smo posejali:
 vaša gola imena,
 da sinovom, vnukom
 bi vas znali brati
 z neizprosno tjo zakona
 Mojzesovih tábel,

svoj obraz iščoč
 pod vašimi imeni
 brez obraza.

V OPOLDANSKI SVETLOBI Ne objokujmo svoje veličine v vrsti,
 napetih lokov svojih hrbtov pred napadom,
 dni, ko v blatnih strelskih jarkih
 s travno bilko v ustih
 smo grizljali svoje trpke sanje o domu.

Tam ni nas več.
 Iz nas, od sanj in groze obteženih,
 stisnjenih, oluščenih do golega življenja,
 do semena, zrasla je svoboda,
 čudežno kot dan, ko dozori in se dopolni

v véliki opóldanski svetlobi,
ko so sence vsega živega najmanjše,
tudi mi,
da moramo na pot
iskat spet pravo mero samih sebe.

Na njen rob,
kjer negotova se upogiba,
lomi že morda v temo,
pod temne oboke njenega obzorja
hodimo ugibat,
kaj je onkraj,

kje smo onkraj.

REVOLUCIJA Najprej zmedeni ljudje.
Potlej véliko dejanje.
Spet samo ljudje.
Ves čas pa in zmerom bolj
nemoč besede.

(Iz zbirke Glas, ki bo v kratkem izšla pri založbi Mladinska knjiga v zbirki Nova slovenska knjiga)